

Levenstestament Wijzer

Het levenstestament is een bijzondere vorm van een 'testament'. In een levenstestament kunt u wensen en instructies vastleggen als u tijdens uw leven, bijvoorbeeld door ziekte of ouderdom, uw belangen niet meer kunt of wilt behartigen.

Het verschil met een testament is dat u in een testament vastlegt wat er na uw overlijden met uw nalatenschap moet gebeuren. Met een levenstestament kunt u beter de regie houden over uw toekomst. In deze LevenstestamentenWijzer geven wij u in grote lijnen aan wat de mogelijkheden zijn.

1. Hoe werkt een levenstestament? >
2. Wat kunt u in een levenstestament regelen? >
3. Wanneer treedt een levenstestament in werking? >
4. Hoe maakt u een levenstestament? >
5. Wat kunt u niet in een levenstestament regelen? >
6. Wat kan Van Lanschot Kempenn voor u doen? >

1 Hoe werkt een levenstestament?

Stel dat u niets regelt en u bent korte of langere tijd niet in staat om uw belangen goed te behartigen, dan kan onder andere uw familie een rechter verzoeken om een bewindvoerder, mentor of een curator te benoemen. Deze persoon vertegenwoordigt u dan. U hebt in dat geval geen invloed op wie de rechter benoemt. Met een levenstestament kunt u zelf de regie in handen houden.

Volmacht

De basis van een levenstestament is een volmacht. Met een volmacht machtigt u een ander om uw zaken te behartigen en uw eventuele wensen uit te voeren. Handelt een gevolmachtigde namens u dan wordt deze handeling aan u toegerekend. U kunt een algehele volmacht geven, maar het is ook mogelijk dat de volmacht beperkter is. In dat geval geeft u een volmacht voor een specifieke handeling of voor een bepaald doel. In het levenstestament kunt u ook een opvolger van de gevolmachtigde aanwijzen, voor het geval de gevolmachtigde niet meer in staat is om de volmacht uit te voeren.

2 Wat kunt u in een levenstestament regelen?

Hieronder beschrijven wij een aantal zaken die u in een levenstestament kunt vastleggen.

Bancaire zaken

In een levenstestament kunt u een aantal financiële zaken regelen. Wilt u dat er namens u iemand bevoegd wordt om toegang te krijgen tot uw bankkluis? Of om namens u effecten te kopen of verkopen. Dit zijn voorbeelden van bancaire zaken die u kunt regelen in een levenstestament. Belangrijk is dat als u een levenstestament laat opstellen u nagaat of onderstaande bepaling is opgenomen.

Geen controle bank

'Deze afspraken inzake mijn bank- en overige financiële zaken hebben alleen interne werking, dus tussen mij en mijn gevolmachtigde(n). Ik realiseer mij dat een bank of andere financiële instelling niet controleert wat een gevolmachtigde met opgenomen gelden doet of welke overboekingen de gevolmachtigde maakt. De bank mag erop vertrouwen dat een gevolmachtigde handelt in overeenstemming met de bevoegdheden die hij heeft in het kader van deze volmacht.'

Onroerend goed

Het kan gebeuren dat uw eigen woning verkocht moet worden in het geval u naar een verzorgingstehuis verhuist. Zonder levenstestament zal uw partner dan vervangende toestemming aan de rechter moeten vragen, omdat u geen toestemming meer kan geven als u niet langer in staat bent uw wil te bepalen. Met een levenstestament kunt u dit voorkomen door een volmacht aan uw partner te geven, zodat deze zelfstandig de eigen woning kan verkopen. Daarnaast kunt u in een levenstestament toestemming geven om een hypothecaire lening af te sluiten, te wijzigen of af te lossen.

Schenken

In een levenstestament kunt u met een volmacht regelen dat een gevolmachtigde namens u schenkingen kan doen. U kunt een algemene schenkingsbevoegdheid (zonder beperkingen) opnemen. Het is ook mogelijk dat u richtlijnen opstelt waarbinnen de gevolmachtigde moet handelen. U kunt hierbij bijvoorbeeld aangeven aan wie en wat er maximaal geschonken mag worden. U kunt ook bepalen dat de gevolmachtigde aan zichzelf mag schenken.

Als u de mogelijkheid om te schenken niet in een levenstestament vastlegt, dan is het in principe niet meer mogelijk om nog schenkingen te doen wanneer u wilsonbekwaam bent. Alleen als er een schenkingstraditie bestaat, kan de rechter op verzoek van onder andere naaste familieleden een vervangende toestemming geven. Hierdoor kan alleen de bestaande schenkingstraditie worden voortgezet.

Onderneming

Wat kunt u als ondernemer regelen in het levenstestament? Het doel van een volmacht bij een onderneming is het waarborgen van de continuïteit van uw onderneming. Voorkomen moet worden dat een onderneming stil komt te liggen als u als ondernemer (tijdelijk) uit de roulatie raakt. In het levenstestament kunt u in deze situatie voorzien door een ondernemersvolmacht op te nemen. Hierin wijst u een of meer gevolmachtigde(n) aan waarbij u kunt omschrijven hoe zij het beleid moeten voeren. Bijvoorbeeld een volmacht om investeringen te doen, stemrecht uit te oefenen of de onderneming te verkopen. Hebt u als ondernemer een vennootschap? Dan is het voor u als ondernemer van belang om uw levenstestament af te stemmen op de statuten van uw vennootschap. In de statuten kunt u een regeling opnemen voor de situatie waarin u als bestuurder tijdelijk of langdurig afwezig bent. Belangrijk is dat een levenstestament en de statuten elkaar niet tegenspreken. Het levenstestament kan in zo'n geval een mooie aanvulling zijn, omdat u hierin een meer praktische handleiding kunt opnemen om uw onderneming draaiende te houden.

Huwelijksgoederenrecht

Het is mogelijk om in het levenstestament een volmacht te geven voor het wijzigen van het huwelijksgoederenregime. Voorwaarde is dan wel dat de letterlijke tekst van de voorgenomen wijziging in het levenstestament wordt opgenomen. Een wijziging van de huwelijkse voorwaarden kan van belang zijn om erfbelasting te besparen. Met een levenstestament is het mogelijk om een volmacht aan uw partner te geven om de huwelijkse voorwaarden op te heffen en terug te keren naar de gemeenschap van goederen. Per 1 januari 2018 is ons stelsel van gemeenschap van goederen veranderd. Het is belangrijk om goed te omschrijven dat u wilt terugkeren naar de gemeenschap van goederen zoals die gold voor 2018, waarbij alle schulden en bezittingen in de gemeenschap terecht komen. Voor een ondernemer kan dit ook een belangrijke bepaling zijn, omdat u hierdoor uitstel van aanmerkelijk belangheffing kunt realiseren. Indien er in de BV sprake is van een pensioen in eigen beheer of een stamrechtverplichting dan is het van belang om na te gaan of deze wijziging geen nadelige invloed heeft voor de te betalen erfbelasting.

Medische handelingen

Als u om gezondheidsredenen niet meer zelf over uw medische situatie kunt beslissen, dan kunt u ook een gevolmachtigde benoemen, bijvoorbeeld bij een tijdelijke ziekenhuisopname, ouderdom of dementie. De medische behandelingsvolmacht is voor de mensen om u heen belangrijk zodat zij kunnen nagaan wat uw wensen zijn en om al dan niet medische inlichtingen en gegevens ontvangen.

U kunt in het levenstestament bijvoorbeeld opnemen in welke gevallen u wel of niet behandeld wilt worden, of een niet-behandelverklaring opnemen. Ook kunt u opnemen wie met uw arts(en) mag overleggen, op welke wijze u verzorgd zou willen worden of in welk verzorgingstehuis u opgenomen wilt worden. Ook uw wensen met betrekking tot levensbeëindiging, zoals een euthanasieverklaring, kunt u laten opnemen in een levenstestament. Voor uw medische wensen is niet per se een notariële akte nodig, maar dit kan wel voordelen hebben. Door uw medische wensen op te nemen in een notariële akte en deze te laten registreren zijn deze traceerbaar. Als u uw medische wensen op een andere manier vastlegt bestaat het risico dat deze misschien niet bekend worden op het noodzakelijke moment.

Let op: bespreek uw medische wensen ook altijd met uw (huis)arts. Het levenstestament biedt hierover geen garanties. Een arts kan hiervan afwijken (zie onderdeel 5). Ook belangrijk is om uw vertegenwoordiger te informeren.

Toezichthouder benoemen

In het levenstestament kunt u bepalingen laten opnemen of, en zo ja in welke mate, de gevolmachtigde rekening en verantwoording dient af te leggen over zijn handelen. U blijft op die manier op de hoogte van de handelingen die de gevolmachtigde namens u heeft verricht. U kunt dan beoordelen of uw zaken goed worden geregeld. Bent u zelf niet meer in staat om hierover te oordelen dan kunt u in uw levenstestament een andere persoon, bijvoorbeeld uw partner, uw kind, accountant of andere professional als toezichthouder aanwijzen. De gevolmachtigde legt dan periodiek rekening en verantwoording aan deze persoon af.

Curator, bewind en mentorschap

In het geval u geen volmacht hebt afgegeven en u uw eigen belangen niet meer kunt behartigen, zijn er drie soorten beschermingsmaatregelen: mentorschap, onderbewindstelling en ondercuratelestelling. Onder andere uw naaste familieleden kunnen om deze maatregelen verzoeken bij de rechter. De maatregelen die de kantonrechter neemt, maken het mogelijk dat iemand anders uw belangen kan behartigen en voor u beslissingen neemt of behandelingen verricht. U kunt in uw levenstestament zelfs vastleggen wat uw wensen zijn in het geval de kantonrechter een beslissing neemt over bijvoorbeeld de bewindvoering over uw vermogen en op die manier zelf de regie houden. In een levenstestament kunt u bijvoorbeeld een verzoek aan de rechter opnemen om bepaalde personen juist wel of niet te benoemen tot mentor, bewindvoerder of curator. De rechter moet bij de benoeming van deze personen de uitdrukkelijke voorkeur uit het levenstestament volgen, tenzij de rechter gegronde redenen ziet om dat niet te doen.

Overig

In een levenstestament kunt u ook een aantal praktische zaken regelen. Zoals het beheer van uw social media-account of de verzorging van uw huisdieren als u in een verzorgingstehuis terechtkomt. Uw uitvaart regelt u doorgaans in uw testament, maar dit zou u ook in een levenstestament kunnen regelen. Van belang is wel dat u uw levenstestament goed afstemt op uw eventuele testament en dat uw wensen tijdig bekend zijn bij belanghebbenden.

3 Wanneer treedt een levenstestament in werking?

Er zijn verschillende momenten waarop een levenstestament in werking kan treden. De volmacht die u afgeeft kunt u direct bij ondertekening in laten gaan. Dat kan ook op een specifiek moment of op het moment dat u niet meer wilsbekwaam bent. Voor de praktische uitvoerbaarheid is het van belang dat dit 'latere' moment duidelijk bepaalbaar is. Bijvoorbeeld als een arts-deskundige verklaart dat u uw wil niet meer kan bepalen.

Wanneer eindigt de volmacht?

De volmacht eindigt in een aantal gevallen. Zo eindigt de volmacht in het algemeen bij uw overlijden. De volmacht eindigt ook in het geval u onder curatele gesteld wordt. Het is natuurlijk ook mogelijk dat u de volmacht zelf beëindigt. Verder eindigt de volmacht als u deze hebt afgegeven voor een bepaalde periode of voor een bepaalde handeling of bepaald doel en deze handeling is uitgevoerd of het doel is bereikt.

De volmacht eindigt ook als degene die u in uw levenstestament een volmacht hebt gegeven overlijdt, de volmacht opzegt, failliet gaat of wanneer op hem of haar de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen van toepassing wordt verklaard.

Het is verstandig om uw eenmaal opgestelde levenstestament regelmatig, maar in ieder geval indien zich belangrijke wijzigingen in uw leven voordoen, tegen het licht te houden. U kunt tijdens leven uw levenstestament herroepen, wijzigen of beëindigen. De bank wordt hierover niet door de notaris geïnformeerd. Zolang de bank dus niet heeft vernomen dat uw levenstestament is herroepen, gewijzigd of beëindigd, mag de bank ervan uitgaan dat de versie die zij kent nog geldt. Van belang is dus dat u de bank op de hoogte stelt van wijzigingen in uw levenstestament.

4 Hoe maakt u een levenstestament?

De notaris kan op uw verzoek een levenstestament opstellen. De notaris bewaart uw levenstestament in zijn kluis en geeft u een origineel gewaarmerkt afschrift van de notariële akte. U kunt uw gevolmachtigde op de hoogte stellen waar u uw levenstestament bewaart, zodat wanneer het moment daar is, hij of zij zich van de inhoud op de hoogte kan stellen. Registratie van een levenstestament is niet wettelijk verplicht. De notaris heeft echter wel de mogelijkheid om op uw verzoek uw levenstestament te registreren in het Centraal levenstestamentenregister (CLTR). Ook als u het levenstestament hebt herroepen, kunt u dat laten inschrijven in het CLTR. Het voordeel van

registratie is dat bijvoorbeeld de bank bij de notaris kan informeren of u een levenstestament hebt opgesteld. Banken kunnen niet zelfstandig het CLTR raadplegen. Alleen notarissen kunnen het register raadplegen.

5 Wat kunt u niet in een levenstestament regelen?

U kunt geen 'hoogstpersoonlijke' zaken in een levenstestament regelen. Zo kunt u geen (nieuw) testament laten opstellen. En samenwoners hebben niet de mogelijkheid om via vertegenwoordiging een huwelijk of een geregistreerd partnerschap aan te gaan.

Houdt u er rekening mee dat er onder omstandigheden afgeweken kan worden van de wensen die u hebt laten vastleggen in uw levenstestament. Uw medische wens is bijvoorbeeld niet hetzelfde als een plicht voor de arts. De arts blijft altijd gehouden aan de eisen van goed hulpverlenerschap en kan dus uw wens naast zich neerleggen. De arts moet dan wel motiveren waarom hij afwijkt van uw wens, bijvoorbeeld door erop te wijzen dat medisch handelen zinloos is of hij gedwongen wordt om te handelen in strijd met de beroepsregels.

Ook kan de kantonrechter, in het geval hij een curator, mentor of bewindvoerder benoemt, afwijken van uw voorkeur indien hij daartoe gegronde redenen ziet.

Tot slot is het van belang om in de gaten te houden dat de bepalingen die u over uw bankzaken opneemt in uw levenstestament ook praktisch uitvoerbaar zijn door de bank.

6 Wat kan Van Lanschot Kempen voor u doen?

In uw levenstestament kunt u vastleggen wat in uw specifieke situatie van belang is. Belangrijk is dat het levenstestament en uw testament op elkaar zijn afgestemd en passen bij uw vermogenssituatie. In overleg met uw banker kan uw notaris een oplossing op maat voor u maken. Uw notaris stelt het levenstestament op en uw banker kan met u van gedachten wisselen over de financiële en bancaire aspecten van het levenstestament.

Disclaimer

De informatie die is opgenomen in deze publicatie is uitsluitend bestemd voor algemene doeleinden. Met uw individuele specifieke omstandigheden is geen rekening gehouden. De informatie kan niet worden beschouwd als een juridisch, financieel, fiscaal of ander professioneel advies. Wij adviseren u op grond van de informatie niet meteen tot actie over te gaan en voorafgaand aan uw eventuele actie eerst deskundig advies in te winnen. Deze publicatie is geen aanbod en u kunt aan deze publicatie geen rechten ontlenen.

Bij de totstandkoming van deze publicatie hebben wij de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht bij de selectie van externe bronnen. Wij kunnen niet garanderen dat de informatie van deze bronnen die in deze publicatie is opgenomen juist en volledig is of in de toekomst zal blijven. Wij aanvaarden geen aansprakelijkheid voor druk- en zetfouten. Wij zijn niet verplicht de informatie die we hebben opgenomen in deze publicatie te actualiseren of te wijzigen. Alle rechten ten aanzien van de inhoud van de publicatie worden voorbehouden, inclusief het recht van wijziging. Het is niet toegestaan de gegevens in de publicatie geheel of gedeeltelijk te reproduceren, in welke vorm dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Van Lanschot Kempen NV.

Overige informatie

Van Lanschot Kempen NV is statutair gevestigd aan de Hooge Steenweg 29, 5211 JN 's-Hertogenbosch, KvK nr. 16038212 met btw-identificatienummer NL001145770B01, is als bank geregistreerd in het Wft-register en staat onder toezicht van De Nederlandsche Bank NV (DNB), Postbus 98, 1000 AB Amsterdam, en de Autoriteit Financiële Markten (AFM), Postbus 11723, 1001 GS Amsterdam. Van Lanschot Kempen kan optreden als aanbieder van betaal-, spaar- en kredietproducten, als bemiddelaar in verzekeringsproducten en als verlener en/of uitvoerder van beleggingsdiensten.

Voor eventuele klachten inzake onze financiële dienstverlening kunt u zich richten tot uw eigen kantoor van Van Lanschot Kempen, de afdeling Kwaliteit & Service, kwiteit-service@vanlanschotkempen.com of Postbus 1021, 5200 HC 's-Hertogenbosch, of het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid), Postbus 93257, 2509 AG Den Haag.

PRIVATE BANKING

Hooge Steenweg 29
5211 JN 's-Hertogenbosch
Postbus 1021
5200 HC 's-Hertogenbosch

T 0800 1737
vanlanschotkempen.com/private-banking